

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 174/06-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. T., Z., zastúpeného advokátom JUDr. P. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Nc 39/05 z 20. decembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) bola 1. februára 2006 doručená sťažnosť M. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Nc 39/05 z 20. decembra 2005 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že:

„Na odvolacom pojednávaní pred Krajským súdom v Banskej Bystrici v konaní 14 Co 225/05 sťažovateľ v pozícii žalobcu dňa 18. 10. 2005 osobne vzniesol námietku zaujatosti voči členom senátu a tiež voči všetkým ostatným sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici prejednávajúcim občianskoprávnu agendu.

Dôvodom na uvedený postup žalobcu bola skutočnosť, že dňa 17. 10. 2005 po pracovnej porade senátu, ktorý v rámci prípravy prejednával aj vec 14 Co 225/05, sa od osoby blízkej členom senátu dozvedel o predpokladanom obsahu odvolacieho rozhodnutia.

Skutková námietka spočívala v informácii, že pokiaľ je na strane žalovaného účastníkom banka (konkrétne L.) odvolací súd nemá záujem ísť proti nej, pretože hoci žalobca má oprávnený nárok, následky vyplývajúce z rozhodnutia by boli pre banku fatálne (mohla by prísť o vlastníctvo k budove, v ktorej má umiestnenú filiálku v B.).

V zmysle podania sťažovateľa zo dňa 19. 10. 2005 (...) bola jeho ústne prednesená námietka (na pojednávaní dňa 18. 10. 2005) doplnená písomne o ďalšie skutkové okolnosti. Jednalo sa predovšetkým o príbuzenský vzťah členky senátu JUDr. N. s M. N., s ktorým sťažovateľ v minulosti obchodoval a do dnešného dňa mu nevrátil pôžičku v sume 700.000.- Sk.

Uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 4 Nc 39/05 zo dňa 20. 12. 2005 bolo vyslovené, že až na manželku právneho zástupcu sťažovateľa, nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci 14 Co 225/05 ostatní sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici. (...)

Uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR považuje sťažovateľ za nezákonné, ústavné nekonformné a nerešpektujúce právo na spravodlivý súdny proces.“

Sťažovateľ ďalej uviedol, že: „V danom prípade predčasné vyjadrenie (vo význame mimo rámec oficiálneho pojednávania) stanoviska o tom, ako bude súd vo veci meritórne rozhodovať, je potrebné považovať za narušenie dôveryhodnosti a nestrannosti súdu a to z vonkajšieho – objektívneho hľadiska. (...)

O nerovnakom zákonnom a ústavoprávnom použití námietky zaujatosti v prebiehajúcim sporovom konaní (č. k. 187/01 OS Banská Bystrica) medzi tými istými účastníkmi (kde na strane žalobcu vystupuje sťažovateľ) svedčí námietka žalovaného 1) L.,

ktorej bolo vyhovené rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 NcC/03 (pozn. správne má byť 16 NcC 10/03) zo dňa 17. 3. 2003.“

Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu SR 4 Nc 39/05 zo dňa 20. 12. 2005 bolo porušené základné právo M. T. (...) na súdnu ochranu podľa čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie NS SR 4 Nc 39/05 zo dňa 20. 12. 2005 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. M. T. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6. 887,70 Sk.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona

o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Zo sťažnostného návrhu (petitu) tejto ústavnej sťažnosti vyplynulo, že predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Nc 39/05 z 20. decembra 2005 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

1. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako ako ani čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktoré sťažovateľ v petite sťažnosti neuvádza), nezahŕňa v sebe záruku úspechu v konaní. Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05).

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedeného základného práva, reálnosť ktorej

by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľ, ktorý je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, teda kvalifikovaným právnym zástupcom, neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení jeho práva na súdnu ochranu. Sťažovateľovi súdy neodopreli spravodlivosť, ibaže jeho námietke zaujatosti voči sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici v danom prípade nevyhoveli. Ústavou zaručené právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy pritom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96). Preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2. Z obsahu sťažnosti však vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s predmetným rozhodnutím najvyššieho súdu a jeho právnym názorom uvedeným v napadnutom uznesení, s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení. *„Uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR považuje sťažovateľ za nezákonné, ústavne nekonformné a nerešpektujúce právo na spravodlivý súdny proces“*, teda sťažovateľ namietal v podstate to, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivé, najmä *„nestranné“* súdne konanie v podstate podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čo do petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný vôbec nie je premietnuté), a preto sa domáhal preskúmania a zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmito právami a slobodami vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, pozri tiež nález sp. zn. II. ÚS 55/98 z 18. októbra 2001).

Pretože v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecného súdu, bolo v právomoci ústavného súdu len posúdenie, či účinky výkonu právomoci všeobecného súdu (v danom prípade najvyššieho súdu) vo veci sťažovateľa, t. j. prerokovanie a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Nc 39/05 z 20. decembra 2005, sú zlučiteľné s princípmi práva na spravodlivé súdne konanie.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že je potrebné, aby sudkyňa Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. D. K. z dôvodu rodinného pomeru k právnenému zástupcovi žalobcov bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania označenej veci. Existencia takého pomeru k osobe právneho zástupcu je právne relevantným dôvodom pre jej vylúčenie § 14 ods. 1 O. s. p.

Naopak z obsahu spisu a ani z vyjadrení ostatných sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici nevyplývajú žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' pochybnosti o ich nezaujatosti. Nebolo zistené a ani spravdepodobnené, že by títo sudcovia mali

skutočne k veci, k účastníkom konania taký vzťah, ktorý sa predpokladá ako podmienka ich vylúčenia v ustanovení § 14 ods. 1 O. s. p. Títo sudcovia uviedli, že sa necítia zaujať, pretože k veci a ani k účastníkom konania nemajú žiadny vzťah.“

V citovanej časti najvyšší súd stručne, ale dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba ustanovenie § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vykladať a uplatňovať práve takýmto spôsobom, a nie iným, a tým zároveň podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom odpovedal aj na argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej tieto zákonné ustanovenia treba vykladať a uplatňovať odlišne.

V každom prípade uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený, pričom arbitrárnosť napadnutého uznesenia sťažovateľ vo svojej sťažnosti ani sám nenamietal. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia a aplikácia ustanovenia § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje a na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia preto ústavný súd nie je oprávnený.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2006